

Đi thăm các trường đại học Mỹ

Tác Giả: Hoàng Ngọc Hiến

Thứ Hai, 19 Tháng 1 Năm 2009 04:39

Trong một chuyến đi thăm Hoa Kỳ tôi đã nhận lời đi thăm trường của Đại học Harvard, Đại học Yale, Đại học Berkley và đã có dịp tiếp xúc với một số bạn đồng nghiệp ở Đại học Columbia, Đại học San Francisco, Đại học Irvin... Trong thời gian sống ở Mỹ tôi tiếp xúc với giới đại học nhiều hơn cả. Một phóng viên Mỹ hỏi tôi và nhận xét một cách sâu sắc như sau hai tháng sống ở Mỹ và tôi đã trả lời: "Nước Mỹ là một siêu cường về đại học, nên đại học Mỹ là một công cụ hiện đại nhất cho sự phát triển của văn minh nhân loại".

Dân số Mỹ hiện 250 triệu người trong đó có khoảng 13.5 triệu sinh viên. Nước Mỹ có hơn 3.500 trường đại học, phần lớn là đại học cộng đồng (Community College), đây là loại trường "đại trà", phí học, học phí không cao, chỉ dạy chương trình đại học năm nhất và năm hai, chỉ tập trung không đồng đều (thường vàng học kém), Đại học tổng hợp (University) là một loại trường đại học khác, đào tạo đại học bốn năm (cả nhân) và có đào tạo thạc sĩ, tiến sĩ). Sinh viên đại học cộng đồng có thể chuyển học tiếp đại học tổng hợp, chỉ tập trung trường đại học tổng hợp cũng có những chênh lệch rất lớn. Nước Mỹ có khoảng một trăm trường đại học tổng hợp lớn tiên tiến, hùng hậu, trong đó nổi lên những trường đại học có uy tín quốc tế: Đại học Harvard, Đại học Yale, Đại học Cornell, Đại học Columbia, Đại học Berkeley... Đây là đầu não của nước Mỹ. Như Đại học Harvard có đến vài người giải thưởng Nobel. Các vấn đề quốc tế dân sinh cùng những đại hội, đại ngoại quan trọng đều được nghiên cứu ở đây. Những trường này có sự vượt trội rất đáng kể, hiện đại, đặc biệt là cơ sở và trang thiết bị thu thập các thao. Chương trình của Đại học Harvard có 8 sân quần vợt có mái che, ngoài bãi bóng thông thường còn có bãi bóng cho người tàn tật. Còn thể thao đại học thì toàn bộ như một địa điểm đưa vào máy vi tính nên việc tra cứu tiến độ, nhanh chóng. Bởi tôi đang muốn tìm tài liệu về đề tài "Tính hiện đại trong văn học" một bạn đồng nghiệp ở Đại học Columbia đến tôi đến một thời điểm trông giống như máy vi tính và ông ta bấm nút từ "modernity" (tính hiện đại), thì là trên màn hình hiện lên từ số 639 địa điểm những cuốn sách liên quan đến đề tài này với số miêu tả chính xác, phân loại rành mạch. Bấm một nút nữa thì tôi nhận được các bản in đầy đủ danh sách 639 cuốn sách đó. cái máy này tên gọi là On line Catalog, rất khá phổ biến. Như vậy, mối quan hệ giữa đào tạo đại học và đào tạo đại trà, một vấn đề cần cần chú ý đến của giới giáo dục, Mỹ được giới quý tộc và trung tâm xây dựng những trường đại học tổng hợp "hùng hậu" (nổi đầu đào tạo đại học, coi trọng chất lượng) và phát triển rộng rãi hệ thống đại học cộng đồng (nổi đầu đào tạo đại trà, giới quý tộc số lượng), tỉ lệ là 1/30, chỉ cần có một trường đại học "hùng hậu", thì có thể xây dựng nên ba chục trường đại học cộng đồng. Vì vậy, nếu như có được một trường đại học tổng hợp hiện đại thì công cụ này cũng có thể một địa điểm đại học cộng đồng.

Tại các đại học lớn của Mỹ sinh viên được học với một đội ngũ giáo viên và giảng viên chất lượng cao. Một số trường các giảng viên trong trường chiếm 1/3 số giảng viên, 1/3 nữa là các giảng viên xuất sắc của các trường trong nước, còn 1/3 còn lại là các giáo sư nước ngoài. Tôi được biết Edgar Morin, Alain Touraine, Derridas, các giáo sư Michel Foucault, bạn nhà bác học có phách của Pháp thường xuyên đến giảng ở các đại học California. Một chính sách chung với với các giảng viên đại học là giảng dạy 4 hoặc 5 năm thì được nghỉ một năm nghỉ

Đi tìm các trường đại học M

Tác Giả: Hoàng Ngọc Hiên
Thứ Hai, 19 Tháng 1 Năm 2009 04:39

(có thể đi bất cứ trường học nào, hoàn toàn do mình chọn, không kể trong nước hay ngoài nước). Chọn đi nghỉ dầy dầy nghiên cứu này để có gì là chọn đi sabbatical. Tôi đi nghỉ B nghiên cứu để học hiên càng sớm càng tốt để đi trong giáo dục để đi ta, có một bộ phận không nhỏ cán bộ giảng dạy bị mòn mỏi, cần nghỉ vì hàng chục năm phải lên lớp giảng dạy với số giờ dạy đã quá nhiều, một phần vì sinh kế, một phần vì bị lạm dụng.

So sánh đi học công nghệ và đi học tiếp học, sẽ chênh lệch và học phí có thể rất cao. Đi học công nghệ học phí khoảng 200 đô la một năm. Học phí một trường đại học tiếp học lên có thể lên tới 18.000 đô la một năm tính cả tiền nọ trú và sinh hoạt thì một năm có thể tốn khoảng 30 ngàn đô la. Phải chăng những trường đại học có thanh th (thường là chất lượng và học phí rất cao) là để quyên cứu con em nhà giàu? Không hẳn nhé vậy: Nước M có một trường tuy rất vui khá đẹp và đi du lịch tiếp học để đi dài: đó là trường cho sinh viên vay để ăn học. Bất kể ai có đủ học phí, ngân hàng sẵn sàng cho vay. Bên thân mỏi sinh viên (không kể giàu hay nghèo) sẽ tự nguyện để: năng lực và nghề nghiệp của mình có đáng để vay những món tiền lớn cho phép theo học ở những trường đại học lớn. Và chẳng "tiền nào, của nấy", tốt nghiệp một trường đại học có thanh th để tìm việc làm, để chọn nơi làm việc tốt (công việc hay, lương cao), do đó việc tiếp học không phải là khó. Phần lớn sinh viên M vay để học để đi học. Bob, một người M trẻ tuổi khá sôi nổi Nga nói với tôi: "Thật gian nan của Nga bắt đầu từ tôi có nhu cầu biết tiếng Nga và tôi đã vay ngân hàng để sang Nga học tiếng Nga, đến nay vẫn chưa trả xong nợ". Một khi người sinh viên vay để đi học tiếp học tiếp một cách nghiêm túc. M không không phải gia đình triệu phú nào cũng "bao cấp" hoàn toàn cho con em học để đi học, có gia đình con em vẫn phải đóng tiền vay ngân hàng để trả học phí.

M, học để học y học tốt hơn kém. Muốn thi vào trường y phải có bằng tốt nghiệp để đi học, ngành nào cũng được (dĩ nhiên, phải có một số học phần liên quan trực tiếp đến ngành y). Như vậy, tốt nghiệp để đi học một 4 năm, học y một 4 năm, công thêm một năm thực tập, thêm tốt nghiệp là 9 năm. Học chuyên khoa để tìm một 4 năm, học chuyên khoa để óc một 7 năm nữa (tốt nghiệp là 16 năm). Bác sĩ y khoa M để tìm việc làm, thu nhập cao. Tôi thấy nhiều người gia đình Việt kiếm tiền theo để tốt nghiệp lo cho con tốt nghiệp ngành để đi học nào đó là để tốt nghiệp hai lo cho con học bác sĩ y khoa. Có một người tôi không sao hiểu nữa là tại sao M cần nhất thiết phải tốt nghiệp để đi học thì mới được thi vào trường y. Một giáo sư để đi học M gửi tôi thích cho tôi: "Học y thì ngay từ đầu người sinh viên phải có một số chính sách nào đó và phương pháp học tiếp, nghiên cứu. Tốt nghiệp để đi học là một bằng chứng cho sự chính xác và trình độ phương pháp luận..."

Đi học Berkeley một thành phố nhỏ, yên tĩnh, ngoài khu trường sẽ có đi học rất bát ngát là những dãy phố yên, sạch đẹp, toàn là biệt thự một, hai tầng, có vườn rộng, trường nhà nào cũng có thể mát và những người học hoa, cả đám bạn nhà tôi có một chút bóng râm cho trẻ em tập ném bóng. Ra khỏi thành phố qua một chiểu của lớn là địa phương của San Francisco, một thành phố sớm phát triển, nguy nga, tráng lệ bắt đầu những trường để đi học để. Tôi thích đi học Berkeley không chỉ vì đây có hai người bạn thân của tôi là N.C và P.Z đã từng quen biết Hà

Đi thăm các trường đại học Mỹ

Tác Giả: Hoàng Ngọc Hiến
Thứ Hai, 19 Tháng 1 Năm 2009 04:39

Nhĩ, không chỉ vì đây ngườĩ phĩ trách nhiệm cũ Đông Nam á là tỉn sĩ Erec. Crystal, mĩt con ngườĩ rĩt mĩc hoà nhĩ và hiĩn khách, không chỉ vì đây đã tỉng có phong trào chĩng chiĩn tranh Vĩt Nam rĩt lĩn... Tôi rĩt thích không khí "đĩi hĩc" ở đây: sũ trũ trung, sũ phóng khoáng, sũ hĩn nhiên nghiêm túc và sũ nghiêm túc hĩn nhiên, tinh thũn dân chũ và nhũng đĩm mẽ trong mĩi lĩnh vũc hoĩt đĩng: Thũ thao, nghũ thuĩt, tri thũc... Mĩt lĩn đi thăm trũng tôi thũy mĩt đĩi nhũc kèn lĩn rĩm rĩ kéo đĩn quũng trũng trung tâm cũa trũng. Công chúng khũp nhĩi ùn đĩn. Hũc vũ cho đĩi bóng cũa trũng trong trũn đĩu ngày mai vũi đĩi bóng trũng bũn là Đĩi hĩc Stanford. Có nhũng đĩn giũ nói nhũ gào thét. Công chúng xung quanh reo hò. Sau mĩt đĩt cũ vũ, là nhũng tỉt mĩc nhũy múa tỉng bũng cũa gũn mĩt trăm nhĩ sinh viên thân hình đĩp và khoũ mĩnh. Ở mĩt lĩi dĩ cây cũi um tũm gũn trung tâm tôi thũy có hai dũy bàn, ở mĩi bàn có ngườĩ ngũi trũc, xung quanh bàn chũng khũu hiũu biũu ngũ, trên bàn là nhũng chũng sách báo và truyũn đĩn. Mĩi tỉ chũ cũa sinh viên có mĩt chiũc bàn ở đây. Nhũng hũi đĩng hũũng. Nhũng tỉ chũ cũa tôn giáo. Nhũng đĩi dĩn các phong trào văn hoá - xã hũi. Có hai bà đã lĩn tuũi trũc ở mĩt chiũc bàn xin chúng tôi chũ ký. Hũ giũi thích: "chúng tôi lĩy chũ ký đòi hũi chính phũ ra luũt cũm không cho ở ng cũ viên nhũn nhũng món tỉn ở ng hũ vũn đĩng bũu cũ quá 100 đô la. Sũ bũu cũ sũ không công bũng nhũn nhũ có nhũng ở ng cũ viên đĩũ cũ dũng nhũng món tỉn quá lĩn đĩ vũn đĩng bũu cũ. Ở mĩt chiũc bàn khác tôi thũy cũng khũu hiũn: "Phũn đĩi lĩnh cũa Hiũu trũng bãi bũ chính sách chiũu cũ nhũng sinh viên sũ cũc ít ngườĩ. "Ngườĩ ngũi trũc giũi thích: "Bũi bũ chính sách chiũu cũ là mĩt bũũ cũ lũi vũ dân chũ. Chúng tôi thành lĩp tỉ chũ cũ đĩu tranh chũng lĩi sũ bãi bũ này..." Ở mĩt lĩi dĩ khác cũng có mĩt dũy bàn nhũng nhũng ngườĩ ngũi trũc ở đây là nhũng giáo sũ, giũng viên. Hũ là nhũng ngườĩ tỉ vũn giúp đĩ cho sinh viên trong vũc lĩ cũn nhũng bũ môn, đĩ tài đĩ chuyũn sâu, nhũng giáo trĩnh chuyũn đĩ cũn nghe... Trên thũc tỉ hũ làm công vũc quũng cáo, rao hàng. Ở ta, bũ môn nào đã có trong chũũng trĩnh, mĩi sinh viên cũa mĩt chuyũn ngành muũn hay không muũn đĩu phũi theo hũc, dù cho các thầy dũy bũ môn đó rĩt kém; ở Mũ, sinh viên đĩũ cũ cũn bũ môn. Nhũn nhũ có mĩt bũ môn chán quá, không sinh viên nào đũng ký hũc, thũ là các thũy thũt nghiũp, không có lý do gì ở lĩ trũng. Hũ cũ là nhà trũng giũi tán bũ môn hũ cũ tìm mĩt giáo sũ giũi giao cho vũc xây dũng lĩi tỉ bũ môn. Mĩt biũn pháp cũ cũn đĩ nâng cao chũt lĩũng nhũng giáo trĩnh và giũng viên là tỉo dĩũu kĩũn và chũ đĩ sinh viên đĩũ cũ quyũn cũn bũ môn đĩ hũc, đĩ thi. Chũn bũ môn là mĩt cách bũ phiũu dân chũ và công bũng chũn lĩ cũ nhũng ngườĩ thũy. Thũũng mĩi trong nhà trũng là mĩt vũn đĩ phũi bàn, nhũng tỉi sao không đĩũ cũ xem sinh viên là mĩt khách hàng có quyũn cũn nhũng mĩt hàng theo nhu cũu và sũ thích cũa mình Trũng cũ nhà Bũo tàng mũ thuĩt riẽng, đĩp tôi đĩn đĩũng trĩn lĩm chuyũn đĩ nhũng tranh phong cũnh Anh T.k. XVIII. Tôi mẽ nhũng quán và phê sinh viên ở đây. Có bàn cũũi nói huyền thuyũn. Có bàn tranh cũi nhau om sũm. Có nhũng nhũm tỉm lĩi ca hát. Có nhũng sinh viên đĩn đây đĩng đĩ cũ sách, làm bài hũ cũ làm thũ. Ở mĩt góc cũ ngườĩ gũc xũũng bàn ngũ mĩt cách ngon lành. Thũnh thoũng lĩi cũ tỉũng micrũ nhũc khếu: "Nhiũu khách hàng đĩũ cũ chũ trũng. Quý khách nào đã ngũi quá lâu xin vui lòng nhũũng chũ cho ngườĩ khác". Chũng ai đĩ ý đĩn lĩi nhũc khếu này. nhũng ngườĩ ngũi đĩ cũ vũn cũ đĩ cũ. Nhũng ngườĩ vũt cũ cũi vũt. Và dĩ nhiên nhũng ngườĩ đĩũ cũng tỉũp cũ nhũng giũ cũ cũa mình. Đĩn các quán ăn sinh viên không thũ không đĩ ý đĩn mĩt lũi khách hàng đĩ cũ biũt. Trũng hũ đã lĩn tuũi, ngoài 50... chũng phũi là sinh viên, cũng chũng phũi là giũng viên. Hũ ăn mĩc lũi thũi, lũch thũch, thũũng mang theo mĩt chiũc cũp rách cũa đũy sách, tay cũm mĩt cũũn báo... Hũ ngũi đĩm đĩo vũi nhau hũ cũ tranh luũn vũi nhũng sinh viên trũ. Có ngườĩ ngũi trũm ngũm hút thuĩc, cũ ngườĩ mĩi mẽ đĩ cũ báo. Mĩt ngườĩ bũn Mũ giũi thiũu vũi tôi: "Đây là nhũng sinh viên "vĩnh cũu". Hũ bũt tay làm luũn án tỉn sĩ cách đây vũi cũ cũ năm. Hũ không hoàn thành luũn án và sũ không bao giũ hoàn thành. Cũ cũ đĩi hũ gũn vũi cũ cũ

Đến thăm các trường ở HCM

Tác Giả: Hoàng Ngọc Hiến
Thứ Hai, 19 Tháng 1 Năm 2009 04:39

Sở dĩ đi HCM quá lâu rồi nên họ không thể sống khác được. Họ sống quanh quẩn đây. Hàng ngày đến các trường nghe những giảng viên mới và hay. Những tiếng cà phê, những quán ăn sinh viên là nhà của họ ..."

Đi với nhiều gia đình người Việt Nam, nuôi dạy con cái HCM đã trở thành một mục tiêu thiêng liêng, gần như một tôn giáo. Đây là công việc quá trình vất vả, phải chịu gian khổ của các bậc phụ huynh. Tôi hết sức xúc động và cảm phục khi được biết có những bà mẹ 5 năm liền làm việc một ngày 16 tiếng để có tiền nuôi con ăn học. Bà cụ Nguyễn Cam, có hai vợ chồng suốt 10 năm trời làm việc ngày hai buổi và đã nuôi được 5 người con thành bác sĩ y khoa. Một người bạn cho hay là khoảng 60 phần trăm con em người Việt tại Mỹ được HCM đi HCM. Thời gian này một phần nhờ sự nỗ lực của các bậc phụ huynh, nhờ sự cống hiến của các em HCM sinh, và cũng nhờ chính sách đi HCM của Mỹ có tính chất dân chủ và phúc lợi. Điều đáng mừng là sinh viên người Việt tại các trường HCM nói chung học tốt. Một người bạn Mỹ báo tôi: nhìn vào đội ngũ sinh viên đó thì thấy tương lai Việt Nam sẽ phát triển nhanh.